

Vezetői összefoglaló

Az EU csatlakozás a magyar vegyipar számára nem jelentett különösebb megrázkódtatást, hiszen kritikus környezetvédelmi, munkavédelmi és egészségügyi jogszabályok, illetve minőségbiztosítással kapcsolatos szabványok (GLP, GMP) átvétele jelentős részben megtörtént. Az EU-ban jelenleg is folyik azonban a vegyipari anyagokról szóló szabályozás reformja (REACH), amely kiterjesztené az a veszélyesnek ítélt anyagok körét, és ezáltal rövidtávon valószínűleg jelentős kiadásokat generálna az európai vegyipar számára. Ezen felül az iparág nemzetközi versenyképessége is veszélybe kerülhet, különösen annak fényében hogy az USA nem jeleskedik az iparra vonatkozó környezetvédelmi szabályok szigorítása területén.

Jelenleg is folyik az EU üvegházgáz-kibocsátási egységek kereskedelméről szóló irányelvének átültetése a hazai jogrendszerbe. Mivel azonban a rendszerváltozást követő gazdasági szerkezetátalakulás következményeként Magyarország már ma is megfelel a kiotói vállalásának, ezért az irányelv hatálya alá tartozó ágazatoknak, illetve létesítményeiknek nincs szüksége különleges kibocsátás-csökkentési erőfeszítésekre.

A kibocsátás kereskedelmi rendszer egyébként elsősorban az energetikai vállalkozásokat érinti majd, míg a vegyiparon belül a kőolajipar lehet a leginkább érintett terület.

Szabályozási oldalról fontos fejlemény a gáz és energiapiac többlépcsős liberalizációja is. Bár ez rövidtávon az energiaköltségek emelkedését jelenti a kis és közepes méretű vegyipari vállalkozások számára, a nagyfogyasztók (BorsodChem, MOL) számára a szabad beszerzés (szolgáltatóválasztás, import) lehetőségét nyitja meg és kismértékű költségcsökkenést eredményezhet.

A vegyipar árbevétele a 2003-as 10%-os növekedést követően idén még nagyobb mértékben bővíthet. Ezúttal a növekedés fő forrását a gyógyszeripar mellett a vegyipari alapanyagok gyártása jelenti majd, hiszen a PVC és polietilén (HDPE, LDPE) árak 2004 második és harmadik negyedévében rekord szintre emelkedtek. 2005-ben a TVK és a BorsodChem üzembe álló új kapacitásai adhatnak újabb lökést a szektor árbevételének. Hosszabb távon a beruházási ciklusok miatt az árbevétel növekedése várhatóan lépcsőzetesen történik majd.

A kőolajipar az olajárak drasztikus emelkedése miatt mintegy 20%-os árbevétel növekedést mutathat 2004-ben, miközben a feldolgozott kőolaj és az értékesített desztillátumok mennyisége stagnál. 2005-ben az árbevétel és a profitabilitás enyhe csökkenésére számítunk, mivel az olajárak és a finomítói marzsok csökkenése valószínűsíthető a 2004-es rekordszinthez képest. (Ennek az elsődleges oka az lehet, hogy a magas energiaárak közép- és hosszútávon jelentős fékezőerőt jelentenek a világgazdaság számára.)

A magyar vegyipar számára 2004 a beruházások éve volt: mind a BorsodChem mind a TVK jelentős kapacitásnövelést hajtott végre, amelyek jelentős része 2004 végén illetve 2005 elején áll üzembe. A beruházásokat a cégek jelentős részben hosszú lejáratú hitelekkel finanszírozták, így a következő években az új hosszú hitelek iránti igény várhatóan alacsony marad és előtérbe kerülnek a megemelkedett működőtőke igény finanszírozására szolgáló forgóeszközhiteltek.

Kivételt jelenthet a kőolajipar. A MOL eredményességét a magas kőolajárak és az ezzel párhuzamosan megugró finomítói árrés segíti, így eladósodottsága sokkal gyorsabban javul, mint arra korábban számítani lehetett. Emiatt a beruházási hitelek iránti igénye várhatóan a következő években sem csökken.